

BOLALAR BOG'CHASINI OCHISH LOYIHASI

Bolalar bog'chasini ochish loyihasi / F.Rashidov, Sh.Valieva – Toshkent, 2024.

O'quv qo'llanma "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB va "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ muassisligida tayyorlandi hamda nashr ettirildi.

Mualliflar:

Rashidov F.I. - Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi O'qitish ishlarini tashkil qilish boshqarmasi boshlig'i, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Valieva.Sh.A -Toshkent Davlat Agrar Universiteti "Mevachilik va uzumchilik" kafedrası katta o'qituvchisi.

Loyiha ishtirokchilari:

Otamurodov J.Y., Babamuhamedov A.A., Ermatov F.G' – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimlari

Taqrizchilar:

Rizaev N.K. - O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi, "Buxgalteriya hisobi" kafedrası professori, iqtisod fanlari doktori.

Faxrutdinov M.Z - Toshkent Davlat Agrar Universiteti "Mevachilik va uzumchilik" kafedrası professori, qishloq xo'jaligi fanlari doktori.

Tahrirchi:

Dilfuza Narxujayeva – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimi

Ushbu o'quv qo'llanma Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi ijro organi majlisida muhokama qilingan va nashrga tavsiya qilingan.

**O'quv qo'llanma Biznesni Rivojlantirish Banki va
Kichik Biznesni Rivojlantirish Jamg'armasi tuhfasi hisoblanadi.**

© "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB -2024

© "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ - 2024

Mazkur o'quv qo'llanma kichik biznes tadbirkorlari uchun asosiy o'quv adabiyoti sifatida xorijiy tajriba asosida tayyorlangan bo'lib, undan kichik biznes tadbirkorlari o'z biznes loyihalarini tashkil etish uchun dastur sifatida foydalanishlari mumkin.

Ushbu o'quv qo'llanma Birlashgan Millatlar Tashkilotining Sanoat Rivojlanishi Tashkilot (UNIDO) talablari asosida tuzilgan bo'lib, 60411300 - "Biznesni boshqarish" (Bakalavriat), 70411301 - "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etish" (Magistratura) hamda 08.00.15 - "Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti" (Doktorantura) ta'lim yo'nalishlari bo'yicha ta'lim olayotgan talabalar va ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan mustaqil izlanuvchilar ham o'quv qo'llanma sifatida foydalanishlari mumkin.

O'quv qo'llanmada loyihani tashkil etish, biznes yuritish, loyihani boshqarish, loyihani menejmenti va marketingi, loyihani texnik jihatlar, texnologik jihozlar va texnologik jarayonlar, ishlab chiqarish rejasi, ta'minot rejasi, HR-rejasi, moliyaviy rejasi, loyihaning zararsiz ishlash nuqtasi, loyihani rentabelligi, NPV va IRR koeffitsiyentlari, loyihani o'zini-o'zi qoplash muddati masalalari yoritib berilgan.

HURMATLI BIZNES VAKILLARI!

Ma'lumki, kichik biznes – bu mahallaga, tumanga yangi muhit olib kiradigan, odamlarimizga shijoat beradigan katta kuchdir.

Iqtisodiyoti jadal rivojlanayotgan ko'plab davlatlarda ish o'rinlarining 70-80 foizi shu soha vakillari tomonidan yaratilmoqda. Barcha nufuzli kompaniyalar tarixi ham aynan kichik va o'rta biznesdan boshlangan.

So'nggi yillarda mamlakatimizda mikro-biznes va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha katta amaliy ishlar qilindi. Dasturlar orqali mikro-biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashga har yili 1 milliard dollardan ziyod mablag' yo'naltiryapmiz. Natijada bugun har bir mahallada kamida 40-50 nafar yangi tadbirkor paydo bo'lib, minglab doimiy ish o'rinlari yaratilmoqda. Lekin kichik biznesni manzilli qo'llab-quvvatlash, ularga zarur shart-sharoitlar yaratish borasida bunday muhit hali to'liq shakllanib ulgurmas, desak, adolatdan bo'ladi.

Biz yil boshida kichik biznes toifasiga kimlar kirishini aniq belgilab oldik. Endi kichik tadbirkorlarning "oyoqqa turib olishi" va faoliyatini kengaytirishi uchun mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etamiz. Bunda ushbu soha vakillarini tadbirkorlikka o'qitish, ularga loyiha tayyorlab berish, faoliyatini moliyalashtirish, mahsulotlariga bozor, biznesiga sheriklar topish bo'yicha yaxlit eko-tizim yaratiladi.

Buning uchun, eng avvalo, "Qishloq qurilish bank"ni "Biznesni rivojlantirish banki"ga aylantiramiz. Ushbu yangi bankning faoliyati ham, ishlash uslubi va moliyalashtirish mexanizmlari ham yangicha bo'ladi. Jumladan, bank huzurida har bir hududda jami 14 ta kichik biznes markazi tashkil etiladi.

Markazlar esa tashabbuskorlarning biznes loyihalarini ishlab chiqishga

ko'maklashadi, o'z hisobidan yangi loyiha qilmoqchi bo'lgan tadbirkorlarni o'qitadi, yangi loyihalarga zarur mutaxassislarni jalb qiladi, tadbirkorlar uchun buxgalteriya, soliq, audit, marketing, huquqiy va boshqa konsalting xizmatlarini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, hududlardagi Kichik biznes markazlarida o'qigan tadbirkorlarning loyihalarini eng qulay shartlar asosida moliyalashtirish yo'lga qo'yiladi.

Uchinchidan, Kichik biznes markazlari ko'magida loyiha tashabbuskori va yirik davlat korxonalari bilan kooperatsiya aloqalari o'rnatiladi. Bunda yangi korxonalarda zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, xodimlar malakasini oshirish va mahsulotini realizatsiya qilishga Markazlar yordam beradi.

Shu bilan birga, ushbu korxonalarga davlat xaridlari tizimida o'zi ishlab chiqargan mahsulotlarni 2 yil davomida to'g'ridan-to'g'ri shartnoma bilan sotishga ruxsat beriladi.

To'rtinchidan, Kichik biznes markazlarini boshqarishga xususiy sheriklar jalb qilinadi. Ushbu tadbirkorlarga "Biznesni rivojlantirish banki"ga hissador bo'lib kirish huquqi beriladi.

Beshinchidan, yangi tizimni joriy etish bo'yicha alohida qonun ham qabul qilamiz. Bunda markaz bilan hamkorlikda kichik biznes loyihalarini amalga oshirish bilan bog'liq barcha jarayonlar soddalashgan tartibda belgilanadi.

Maqsadimiz – bir yil ichida kamida 150 mingta kichik biznes subyekti "oyoqqa turg'izish", kamida 25 mingtasini o'rta korxonalarga aylantirish, sohada 250 mingta yangi doimiy ish o'rni yaratishdan iborat.

**O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Shavkat Mirziyoyevning mamlakatimiz
tadbirkorlari bilan ochiq muloqot shaklida o'tkazilgan
uchrashuvdagi nutqidani**

18.08.2023

Moliyaviy termin va atamalarning glossariysi	8
1. Loyihaning maqsadi	10
1.1. Loyihaning maqsadi.....	11
2. Loyiha tashabbuskori.....	14
2.1. Loyiha tashabbuskori	15
3. Loyiha strategiyasi.....	16
3.1. Loyiha strategiyasi	17
4. Xizmat ko'rsatishni tashkil qilish	18
4.1. Bolalar bog'chasi haqida.....	19
4.2. Xizmat ko'rsatish haqida	30
4.3. Texnologiya va rejalashtirish.....	31
4.4. Jihoz va uskunalar. Xizmatlarni tashkil qilish jarayoni.....	34
5. Infrastruktura	36
5.1. Infrastruktura.....	37

6. Marketing konsepsiyasi	38
6.1. Marketing konsepsiyasi.....	39
7. Xizmat ko'rsatish rejasi.....	42
7.1. Xizmat ko'rsatish rejasi	43
8. HR rejasi.....	44
8.1. HR rejasi	45
9. Moliyaviy reja	46
9.1. Moliyaviy reja	47
9.1. Loyihani amalga oshirish uchun olinadigan kredit shartlari	48
9.2. Loyihani moliyalashtirish: moliyalashtirish mexanizmi va manbalari.....	48
10. Xulosalar.....	50
10.1. Xulosalar	51
11. Loyihaning hisob-kitob qismi.....	54

MOLIYAVIY TERMIN VA ATAMALARNING GLOSSARIYSI

Atama nomi	Kengaytmasi	O'zbek tilidagi ma'nosi
PV	Present Value	Kelajakdagi pul oqimlarining joriy qiymatini aniqlash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.
NPV	Net Present Value	Investitsiya loyihalari samaradorligini baholash uchun foydalaniladigan ko'rsatkich. Bu ko'rsatkich yillar davomidagi pul oqimlarini joriy qiymati va biznesga kiritilgan sarmoyaninig farqi sifatida aniqlanadi.
IRR	Internal Rate of Return	Investitsiyalarning ichki daromadlilik darajasi (IIDD) yoki ichki rentabellik darajasi potentsial investitsiyalar rentabelligini baholash uchun moliyaviy tahlilda qo'llaniladigan ko'rsatkichdir. IRR diskontlangan pul oqimlarini tahlil qilishda barcha pul oqimlarining sof joriy qiymatini (NPV) nolga tenglashtiradigan diskont stavkasi.
Diskontsiz kummulyativ saldo		Pul oqimini boshqarish va moliyaviy rejalashtirishda qo'llaniladigan o'lchovdir. Bu ko'rsatkich pul oqimlarini ma'lum bir muddatga qoldig'ini ko'rsatadi.
Diskontli kummulyativ saldo		Diskontni hisobga olgan holda jamlangan qoldiq - bu diskont stavkasini hisobga olgan holda har bir kichik davr oxirida to'plangan pulning umumiy miqdorini baholash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.

1. LOYIHANING MAQSADI

1.1. LOYIHANING MAQSADI

Ushbu loyihaning asosiy maqsadi bolalar bog'chasini tashkil etishdir.

Bundan tashqari, loyihani ishga tushirish orqali respublika aholisining ushbu xizmat turiga bo'lgan ehtiyojini qondirish, hamda yangi ish o'rinlari yaratish, mamlakatimizning quyidagi salohiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi:

Ta'lim salohiyati: xususiy bolalar bog'chasi bolalarga sifatli va zamonaviy ta'lim berib, ularning intellektual va ijtimoiy rivojlanishiga hissa qo'shadi. Bu kelajakda yosh avlodning ta'lim darajasini ko'taradi.

Ijtimoiy salohiyat: xususiy bog'cha bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirish, jamiyatga moslashish va jamoa bilan ishlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu ijtimoiy salohiyatni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Iqtisodiy salohiyat: xususiy sektorning rivojlanishi iqtisodiyotni mustahkamlashga hissa qo'shadi. Xususiy bog'cha ochish yangi ish o'rinlari yaratib, mahalliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu turdagi tadbirkorlik soliq tushumlarini oshirishi va davlatga qo'shimcha daromad manbai bo'lishi mumkin.

Gender tengligi va ayollar bandligi: bolalarni bog'chaga joylashtirish orqali onalar ishga chiqish imkoniyatiga ega bo'lib, ayollar bandligiga yordam beradi. Bu jamiyatda gender tengligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Mahalliy infratuzilmaning rivojlanishi: yangi bog'cha ochilishi mahalliy infratuzilmani rivojlantiradi, chunki bog'chaga yaqin joylarda xizmat ko'rsatish va transport tizimlari kengayishi mumkin.

Ushbu loyihani amalga oshirish uchun, xususiy bolalar bog'chasi uchun kerakli bo'lgan buyumlar sotib olish va ushbu

bolalar bog'chasini qurilish montaj ishlarini amalga oshirish maqsadida, umumiy qiymati 220 mln. so'm miqdorida investitsiya (bundan 150 mln. so'm bank krediti) mablag'larini jalb qilish rejalashtirilgan.

(ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Bolalar bog'chasi jihozlari to'plami	130 000	130 000	100%		0%
Hovli uchun basseyn	3 000		0%	3 000	100%
Hovli uchun o'yin maydonchasi jihozlari to'plami	10 000	10 000	100%		0%
Bolalar uchun kitoblar	5 000	5 000	100%		0%
O'quv qurollari to'plami	5 000	5 000	100%		0%
Bog'cha hududini qurilish montaj ishlari	20 000		0%	20 000	100%
Jami asosiy vositalar	173 000	150 000	87%	23 000	13%
Bog'cha ochish uchun ruxsatnomalar olish	20 000		0%	20 000	100%
Aylanma mablag'lar	15 750		0%	15 750	100%
Investitsiyon davrdagi kredit foizlari	11 250		0%	11 250	100%
Jami	220 000	150 000	68%	70 000	32%

Ushbu loyihaning asosiy maqsadi bolalar bog'chasini tashkil etishdir.

2. LOYIHA TASHABBUSKORI

2.1. LOYIHA TASHABBUSKORI

Loyiha tashabbuskorining asosiy faoliyatiga xususiy bolalar bog'chasini tashkil etish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida taqiqlanmagan va tashkilot ustaviga muvofiq boshqa faoliyat turlari kiradi.

Loyiha tashabbuskori O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tkazilgan kundan boshlab tadbikorlik subyekti hisoblanadi.

Loyiha tashabbuskori xo'jalik faoliyatini o'zini-o'zi ta'minlash va moliyalashtirish tamoyillari asosida amalga oshiradi. O'zbekiston Respublikasi bank muassasalarida milliy va chet el valyutasidagi hisobvaraqlariga ega bo'ladi.

Loyihaning joriy faoliyatini boshqarish nafaqat menejment sohasida, balki pedagog sohasida tajribaga ega bo'lgan direktor tomonidan amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

3. LOYIHA STRATEGIYASI

3.1. LOYIHA STRATEGIYASI

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining ustuvor tarmoqlarida tarkibiy o'zgarishlarning asosiy vositalaridan biri iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha davlat siyosati hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda juda qulay investitsiya muhiti yaratildi, bu birinchi navbatda, har qanday strategik investor uchun muhim bo'lgan siyosiy va iqtisodiy barqarorlik bilan tavsiflanadi.

Kichik biznesni rag'batlantirishning mavjud choralari va kichik biznes loyihalariga imtiyozlar berilishi loyihani yaratishning asosiy sabablari sifatida ko'rsatilishi mumkin.

Ushbu loyiha doirasida loyiha tashabbuskorining strategik maqsadi ushbu biznes loyiha uchun qulay hududda xususiy bolalar bog'chasi tashkil etishdan iborat.

4. XIZMAT KO'RSATISHNI TASHKIL QILISH

4.1. BOLALAR BOG'CHASI HAQIDA

Bolalar bog'chasi – maktab yoshigacha bo'lgan bolalarni tarbiyalovchi muassasa.

“Bolalar bog'chasi” (nemischa: bolalar bog'chasi) nomi Germaniyadan kelib chiqqan bo'lib, 1837 yilda o'qituvchi Fridrix Vilgelm Avgust Frobel tomonidan ixtiro qilingan. Shuningdek, u Bad Blankenburg shahrida yosh bolalar uchun o'yinlar va mashg'ulotlar uchun muassasa yaratdi. Bu muassasa bor-yo'g'i ikki yilgina mavjud edi. U “Bolalar bog'chasi” nomini “Bolalar – hayot gullari, mohir va ehtiyotkorona parvarishni talab qiladi, ularni bog'bonlar tarbiyalashi kerak” degan fikrdan kelib chiqqan. Frobel bolalar bog'chasini birinchi navbatda onalar maktabi sifatida ko'rdi

O'zbekistonda odatdagi bolalar bog'chasi 3-7 yoshli bolalarga mo'ljallangan. 2 oylikdan 7 yoshgacha bo'lgan bolalar tarbiyalanadigan yasli-bog'chalar bor. Bundan tashqari sog'lomlashtirish bog'chalari, jismoniy va aqliy nuqsanli bolalar uchun bog'chalar, uy-bog'cha, mavsumiy bog'chalar (asosan qishloq xo'jaligi ishlari ko'paygan vaqtda tashkil etiladi), “Bolalar bog'chasi maktab” majmui ham mavjud. Bolalar bog'chasi hokimiyatning ijroiya organlari tomonidan tuman, shahar, muassasa, korxona, xo'jalikda tashkil etiladi. Bolalar bog'chasi qaysi tashkilot qaramog'ida bo'lishidan qat'iy nazar O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi uni kadrlar bilan ta'minlaydi va faoliyatiga ilmiy pedagogik jihatdan rahbarlik qiladi. O'zbekistondagi bog'chalarda bolalarga chet tillari, xoreografiya, tasviriy va musiqiy san'at, kompyuter savodxonligi asoslarini o'rgatuvchi 800 dan ortiq guruh tashkil etilgan.

Ta'limga yondashuv (xorij tajribasi)

Buyuk Britaniyada odatda ta'lim berish o'rganilayotgan predmet yoki o'qituvchiga emas, balki bolaga yo'naltiriladi. Bunday yondashuv ingliz ta'limi tarixiga asoslanib, uning rivojiga Russo, Frobel, Montessori ta'sir ko'rsatganlar. Ular bolaning individualligini rivojlantirish va mustaqilligini himoya qilish kerak deb hisoblaganlar. Maktabgacha tarbiyaning asosiy maqsadlari: har bir bolaning ehtiyoji va uning manfaatlarini qondirish, bolalar o'rtasidagi farqni hurmat qilish. Bunda bola o'qish uchun ichki intilishga ega, qiziquvchan va tabiatan serg'ayrat, deb taxmin qilinadi. O'qitish bolaning o'zi taklif qilgan o'yin davomida olib borilishi kerak. Ustozning asosiy vazifasi bolaga uqtirish yo'li bilan emas, balki o'yinni qo'llab turish, unga tadqiqot o'tkazish uchun turli materiallar taqdim etishdan iborat. Buyuk Britaniyaning maktabgacha ta'lim tizimini o'rganish bo'yicha Yu Kvong katta

tadqiqot ishlarini olib borgan. U bolalar bog'chalari xodimlari va ota-onalar o'rtasida so'rovnomalar o'tkazgan, bolalar bog'chalari faoliyatini kuzatgan. Tadqiqot o'tkazish uchun erkin ravishda 10 ta maktabgacha ta'lim muassasasi tanlanib, ulardan har birining ikki guruhida muntazam besh kunlik uzluksiz kuzatuv olib borilgan. Bolalar bog'chalarining ingliz guruhlarida 25 nafardan ortmagan miqdorda bola tarbiyalanadi (tarbiyachilar va bolalar soni birga o'n nisbatda olinadi). Natijalarning ko'rsatishicha, ingliz pedagoglarining 75 foizi bolalarni ta'lim olishga qiziqtirish uchun tashqaridan motivatsiya qilishni noma'qul deb hisoblaydilar (masalan, bolalar o'rtasida musobaqalashish shaklini). Bunday pozitsiya negizida ilmiy asoslangan ma'lumotlar yotadi. Masalan, M.Lepper va D.Grin tadqiqotlarida maktabgacha yoshdagi bolalarni rasm chizish (bolalar bunga juda qiziqadilar) uchun mukofotlanganlari misoli keltirilgan. Shundan so'ng bolalar

bo'sh vaqtida o'zicha rasm chizishni xohlamay, faqat mukofot uchun rasm chizishni istab qolganlar. Boshqacha qilib aytganda, bolalarda ichki motivatsiya yo'qolib, uning o'rnini tashqi motivatsiya egallagan.

Ingliz bolalar bog'chasida bolalar uzoq muddat mustaqil shug'ullanadilar, tarbiyachi esa ularni chetdan kuzatib boradi. Umumiy vaqtning faqat 15 foizi pedagog rahbarligida guruh ko'rinishda o'qitishga ajratiladi. Bunday o'qitish rivojlanish darajasi bir-biriga teng bolalardan tuzilgan kichik guruhlarda o'tkaziladi. Shu yo'l bilan maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishini inobatga olish qoidasi amalda qo'llaniladi. Deyarli hamma tarbiyachilar bolalarning ham rivojlanishi, ham ruhiy shakllanishi darajasi diagnostikasi uchun mazmuniy-rolli o'yinlar, rasm chizish va narsalar yasash usulidan foydalanish kerak deb hisoblaydilar. Amalda ingliz bolalar bog'chalarida (amaldagi til va matematika bo'yicha majburiy mashg'ulotlardan tashqari) suv, qum bilan o'yinlar va harakatli o'yinlar orqali tadqiqot faoliyatiga katta ahamiyat beradilar. Mazmuniy-rolli o'yinlarga pedagoglarda deyarli vaqt qolmaydi. Qanday qilib tarbiyachi bo'lib ishlash mumkin? Bolalar bog'chasida ishlashga ruxsat olish uchun alohida tegishli tayyorgarlik qilish lozim. Bu tayyorgarlik yo uch yil asosiy va bir yil qo'shimcha o'qishdan yoki to'rt yil turli ta'lim tuzilmalarda tahsil olishdan iborat. Tarbiyachilarning atigi 20 foizi bakalavr maqomiga ega. Pedagog yordamchisi yoki enaga bo'lish uchun maxsus 15 soatlik tayyorlov dasturini o'qishlari kerak. Bunday o'qishni hozirgi kunda ko'payib borayotgan ta'lim assotsiatsiyalarida o'tash mumkin. Buyuk Britaniyadagi mutaxassislar tayyorlash tizimining shubhasiz afzalligi uning yuqori darajada amaliyotga qaratilganligi. Bu borada 50 foiz mashg'ulotlar maktabgacha ta'lim muassasalarida o'tkaziladi

(qiyoslaganda Ispaniyada bu ko'rsatkich 12 foizni, Italiya va Daniyada 20 foizni, Fransiya, Belgiya va Niderlandiyada 25 foizni, Germaniya va Shvetsiyada 30 foizni tashkil etadi).

Maktabgacha tarbiya muassasalarining (MTM) rang-barang shakllari va turlari hayratlantiradi. Eng qiziqarli bolalar bog'chalari turlari quyidagicha:

1. Waldkindergarten (nemischa Wald so'zidan - o'rmon, Kindergarten – bolalar bog'chasi). Bunday bolalar bog'chalarini yaratish fikri Skandinaviyada boshlangan. Ko'pincha bunday bog'chalar o'rmonda joylashadi. Bolajonlar doimo ochiq havoda bo'ladilar, daraxtlar va boshqa o'simliklarni o'rganadilar, tabiiy materiallardan turli narsalar yasaydilar. Bolalarga tabiatni sevish va uni asrab-avaylash o'rgatiladi.

2. Bauernhofkindergarten (nemischa Bauernhof so'zidan - dehqon hovlisi, qo'rg'oni; Kindergarten - bolalar bog'chasi). Bunday bog'chalar dehqon xo'jaliklarida, fermalar yoki ularga yaqin yerlarda joylashgan bo'ladi. Bolalar kuchlari yetguncha fermerlarga mollarni boqishda, dala va bog'larda sabzavot va mevalar o'stirishda yordam beradilar.

3. Reggio-Kindergarten. Bunday bolalar bog'chalarini yaratish konsepsiyasi Italiyaning Rejio-Emilio shahrida paydo bo'lgan va nomi ham shundan olingan. Bunday maktabgacha tarbiya muassasasi bozor (yarmarka) maydonini eslatuvchi – o'rtada katta bir xona (xoll) va undan shaharchaning turli "mavzelariga" kichik xonalarga chiquvchi inshootni eslatadi. Bunday turdagi bog'chalarda bolalar joylashgan muhit asosiy tarbiyachi deb ataladi. Har kuni ertalab bolalar tarbiyachi bilan katta xonada yig'ilishib, kun rejasini maslahatlashadilar, so'ngra xonalarga tarqalishadi. Bitta xona qurilish va turli konstruktorlar

yig'ish xonasiga aylantiriladi. Bu yerda bolalar kubiklar o'ynashi, konstruktorlar yig'ishi mumkin. Yana rasm chizish xonasi ham bor, odatda u yerda devorlarga vatman qog'ozlar osib qo'yilgan. Bolalarga maxsus kiyim kiydirib qo'yiladi va ular xohlagan yerlariga – devorlarga, polga, bir-birlariga rasm chizishlari mumkin. Bu yerda hunarmandchilik, musiqiy va boshqa xonalar ham bor. Bunday bog'chalarda tarbiyachilar bolalarga faqat atrofdagi joyni o'zlashtirishlarida ko'maklashadilar.

4. Freinet-Kindergarten. Maktabgacha pedagogikaning bu yo'nalishi o'z nomini bolalar tarbiyasiga o'ziga xos yondashish usulini ishlab chiqqan italiyalik oilaviy juftlik familiyasidan olingan. Bu yo'nalishning asosiy tamoyili – bolaning butunlay erkinligi va mustaqilligida. Freinet-bog'chasida bolalar nima qilishlari, qanday o'yin o'ynashlari, nima bilan shug'ullanishlari, qachon ovqatlanishlari va uxlashlarini o'zlari hal qiladilar. "Bolalar konferensiyasi" deb atalmish yig'ilishlarda bolalar MTM doirasida

xulq-atvor qoidalarini o'zlari belgilashadi. Bunday bog'chalarda ijod qilish, syujet-rol o'yinlari, eksperimentlar, tabiat qo'yni yoki shaharning korxona va tashkilotlariga ekskursiyaga borishlarga katta ahamiyat beriladi.

5. Integratsion bolalar bog'chalari. Bunday turdagi MTMLarda sog'lom bolalar bilan birgalikda jismonan va ruhiy nosog'lom bolalar birgalikda tarbiyalanadi. Bunday sharoit oddiy bolalar uchun chidamlik, bag'rikenglik va hurmat qilishni o'rganishga ajoyib imkoniyat deb qaraladi. Imkoniyatlari cheklangan bolalar jamiyatdan ajralgan holatda bo'lmaydilar, o'z tengdoshlari bilan muloqot va hamjihatlikda bo'lishni o'rganadilar. Shunday bog'cha va maktablarning soni ko'pligi Germaniyada nogironlarning yashashi, ta'lim olishi va o'zini namoyon qilishi uchun qulay sharoitlar yaratadi.

6. Internatsional bolalar bog'chalari. Bunday MTMLar emigrantlar uchun yaratilgan bo'lib, ko'pincha ularni emigrantlarning o'zlari farzandlari uchun tashkil etadilar. Germaniyada turk-nemis, yahudiy, rus-nemis bolalar bog'chalari juda ko'p. Bu muassasalarning konsepsiyasi bilingvallik tamoiyiliga asoslangan. Ya'ni, guruhlarda doimo bolalar bilan ona tilida so'zlovchi tarbiyachi bilan birga nemis tilida so'zlovchi tarbiyachi ham bo'ladi. Bunda bolalar ham ota-onalarining tilini, ham nemis tilini o'rganadilar. Rus-nemis bog'chalarida ko'pincha Rossiya mualliflarining dasturlaridan foydalaniladi. Unda Rossiyada nishonlanadigan an'anaviy – maslennitsa, 8 mart, yangi yil kabi ko'p bayramlarga bag'ishlangan mashg'ulotlar bor. Shuningdek, Germaniyada Valdorf bolalar bog'chalari va Montessori tizimida ishlaydigan bolalar bog'chalari ham mavjud. Agar o'rta statistik nemis bolalar bog'chasini olsak, uning faoliyati loyihalar tamoyili asosida tashkil etilganligi namoyon

bo'ladi. Masalan, "Kasb" loyihasi davrida bolalar tarbiyachi bilan ekskursiyalarga boradilar, turli narsalar yasaydilar, teatrlashtirilgan sahnalar qo'yadilar, pechenye pishiradilar, loydan narsalar yasaydilar va hokazo. Bolalar stulchalarda o'tirib tarbiyachini eshitadigan turdagi mashg'ulotlar yo'q. Bolalarga ko'p erkinlik beriladi. Ular istagan narsani qilishlari, kiyimlarini iflos qilishlari, butun maydonda sakrashlari va yugurishlari mumkin. Bolalar bilan ishlashga bunday yondashishning ko'p ijobiy va salbiy tomonlarini topish mumkin. Lekin ota-onalar oldida konsepsiya, nazariya va g'oyalardan iborat katta tanlash huquqi bor. Ular farzandlarini eng qulay bog'chaga berishlari mumkin.

Davlat va nodavlat shaklida, shu jumladan DXSh shartlarida tashkil etilgan maktabgacha ta'lim tashkiloti quyidagi turlarda bo'lishi mumkin:

- ♦ **umumiy turdagi guruhlar** – ularda umumiy rivojlanish yo'nalishidagi guruhlarda davlat ta'lim dasturlari amalga oshiriladi;
- ♦ **ko'p tarmoqli ixtisoslashtirilgan guruhlar** – rivojlanishida jismoniy yoki ruhiy nuqsonlari bo'lgan bolalar uchun;
- ♦ **inklyuziv guruhlar**, ularda sog'lom muhitga uyg'unlashtirish orqali bolalarning ta'limga bo'lgan alohida ehtiyoatlari va shaxsiy imkoniyatlarini hisobga olgan holda teng darajadagi ta'lim va tarbiya ta'minlanadi;
- ♦ **qo'shma turdagi guruhlar** – bitta tashkilotda rivojlanishida jismoniy yoki ruhiy nuqsonlari bo'lgan va bunday nuqsoni bo'lmagan bolalarni alohida guruhlarda, shuningdek, inklyuziv guruhlarda qo'shma turda ta'lim olib boriladi.

Shu o'rinda ta'kidlash joizki, ro'yxatdan o'tgan yakka tartibdagi tadbirkorlar hokimiyatdan ruxsat beruvchi hujjatni olib, oilaviy

nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari shaklida xizmatlar ko'rsatishi mumkin. Ularda maktabgacha yoshdagi 25 nafar bolani o'qitish va tarbiyalash mumkin.

Guruhlar yoshga doir toifalar bo'yicha ilk rivojlanish (1 yoshdan 3 yoshgacha), kichik (3 yoshdan 4 yoshgacha), o'rta (4 yoshdan 5 yoshgacha), katta (5 yoshdan 6 yoshgacha) guruhlariga va maktabga tayyorlov guruhiga (6 yoshdan 7 yoshgacha) bo'linadi. Guruhlarni to'ldirish va bolalarni bir guruhdan boshqasiga o'tkazish har yili o'quv yili boshlanguniga qadar amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'lim vazirligi bilan kelishuvga ko'ra guruhlarini to'ldirishning eng ko'p miqdori oshirilgan holda tashkil etishga yo'l qo'yiladi. Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida guruhlarini to'ldirish tartibi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini saqlashga, ularning tuzilishiga va ulardagi ish rejimini tashkil etishga doir sanitariya-gigiyena talablari hisobga olingan holda ularning muassisi tomonidan belgilanadi.

Bolalar bog'chalarida o'quv yili 2 sentabrdan 31 maygacha davometadi, 1 iyundan 31 avgustgacha esayozgisog'lomlashtirish davri hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim muassasalarining ish rejimi quyidagicha belgilanishi mumkin: ularda bolalar qisqa vaqt bo'ladigan (bir kunda 3–4 soat), to'liq kun (bir kunda 5, 9, 10, va 12 soat) va kechayu kunduz bo'ladigan rejimlar. Bolalarni tartib asosida belgilab, so'ng vaqtida ularning uxlashi, uyg'oq payti va ovqatlanish rejimi tashkil etiladi.

Qonunda ta'lim-tarbiya jarayoni ishtirokchilari: bolalar, ularning qonuniy vakillari va pedagog xodimlarning huquq va majburiyatlari qayd etilgan. Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy himoyalash kafolatlanadi, ularni ovqatlantirishni tashkillashtirish va sog'lig'ini muhofaza qilish tartibi belgilandi. Pedagoglarning haftalik ish yuklamasi va mehnatiga haq to'lash tartibi belgilandi. Davlat bolalar bog'chalarining boshqaruv organlari: pedagoglar kengashi, kuzatuv kengashi va rahbarlarning vakolatlari tartibga solindi. Xususiy tashkilotni boshqarish tartibi uning ta'sis hujjatlarida ko'rsatiladi.

Ta'lim xizmatlarini oluvchilar nuqtai nazaridan, ta'lim va tarbiya jarayoni sifati ta'minlanishi muhimdir. Buning uchun, shu jumladan quyidagi davlat boshqaruvi dasturlari qo'llaniladi:

- ◆ maktabgacha ta'lim tashkilotlarining davlat akkreditatsiyasi 5 yilda o'tkaziladi, xususiy tashkilotlarning faoliyati litsenziyalanadi. Ikkala holatda ham tartib Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadi, Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi esa vakolatli organ hisoblanadi;
- ◆ barcha maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun majburiy

bo'lgan davlat standarti qabul qilinadi va kamida 5 yilda 1 marta qayta ko'rib chiqiladi, davlat ta'lim dasturlari tasdiqlanadi;

- ♦ pedagogning kasbiy standarti Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadi, pedagogning kasbiy standarti pedagogning shaxsiy sifatlariga nisbatan uning bilimlari, mahorati va ko'nikmalaridan ajralmas bo'lgan talablar qo'yadi. Pedagog xodimlar 5 yilda kamida 1 marta attestatsiyadan o'tkaziladi. Muomalaga layoqatsiz yoki muomala layoqati cheklangan deb topilgan, pedagogik faoliyatni amalga oshirishga to'sqinlik qiladigan kasalliklari yoki jismoniy nuqsonlari bo'lgan shaxslar, shuningdek, qasddan jinoyatlar sodir etganligi uchun ilgari hukm qilingan shaxslar maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik faoliyat bilan shug'ullanishi mumkin emas.

4.2.XIZMAT KO'RSATISH HAQIDA

Maktabgacha ta'lim muassasalarining asosiy maqsadlari

Maktabgacha ta'lim, olinish shakli va usullaridan qat'iy nazar, quyidagi maqsadlarni o'z oldiga qo'yadi:

maktabgacha ta'lim maqsad va vazifalarni amalga oshirishda ijtimoiy va xayriya tashkilotlari, mahalla, xalqaro fondlar faol ishtirok etadilar.

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim davlat tilida, hamda qoraqalpoq, rus, tojik, qirg'iz, qozoq va turkman tillarida olib boriladi.

- ♦ Maktabgacha tarbiya va boshlang'ich ta'lim muassasasi (bolalar bog'chasi-maktab).
- ♦ Tarbiyalanuvchilarni bir yoki bir nechta yo'nalishda (til, badiiy estetik, sport va boshqalar) tarbiyalovchi maktabgacha ta'lim muassasalari.

- ◆ Tarbiya jismoniy va ruhiy rivojlanishdagi og'ishlarni kvalifikatsion yaxshilovchi tiklovchi turdagi bolalar bog'chasi.
- ◆ Tibbiyot gigiena, profilaktika va sog'lomlashtirish, tadbir va proseduralarini amalga oshiruvchi zaiflashgan bolalarni nazorat qilish, shuningdek, sog'lomlashtirish bog'chasi.
- ◆ Birlashtirilgan turdagi bolalar bog'chasi (birlashtirilgan turdagi bolalar bog'chasiga rivojlantiruvchi, tiklovchi va sog'lomlashtiruvchi guruhlar umumlashtirilgan ko'rinishda kiradi).
- ◆ Bolalarni maktabda o'qishga maqsadli va tizimli tayyorlash;
- ◆ Bolalarning shaxsiy qobiliyatlari va iste'dodlarini rivojlantirish;
- ◆ Bolalarni milliy, umuminsoniy va madaniy qadriyatlar bilan tanishtirish, bolani intellektual rivojlantirish;
- ◆ Bolalarda yuqori ma'naviy va odob axloq asoslarini shakllantirish;
- ◆ Bolalarning jismoniy va ruhiy sog'ligini mustahkamlash.

4.3. TEXNOLOGIYA VA REJALASHTIRISH

MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYACHISI PEDAGOGIK FAOLIYATINING O'ZIGA XOSLIGI

Tarbiyachi maktabgacha ta'lim tashkilotida asosiy shaxs hisoblanadi. Butun g'oyaviy-tarbiyaviy ishlarning sifati kelajak avlodni tarbiyalanganlik va bilish darajasi tarbiyachining g'oyaviy-siyosiy, ilmiy pedagogik tayyorgarligiga, javobgarlik hissiga, pedagogik mahoratiga, hamda ishga bo'lgan ijodiy munosabatiga bog'liq.

Bolaning o'quv faoliyatiga bo'lgan munosabati ko'proq uning tarbiyachi shaxsiga munosabati bilan belgilanadi.

- ◆ Tarbiyachining o'ziga xos xususiyati – uning yuksak kasb mahorati. Eng muhimi – bolaning ruhiyatini, yosh va o'ziga xos ruxiy fiziologik xususiyatlarini bilish.
- ◆ Bolalar bog'chasi dasturi bolalarning yoshini, jismoniy, ruxiy xususiyatlarini hisobga olib tuzilgani bilan har bir boladagi alohida ruxiy holatlarni qay vaqtda va qanday namoyon bo'lishini oldindan ko'ra olmaydi, bu ish dasturda yaxshi tayyorlangan tarbiyachining zimmasiga yuklanadi.
- ◆ Tarbiyachi o'z guruhidagi har bir bolaning jismoniy tomondan yaxshi rivojlanishi, uning oliy nerv faoliyati yaxshi ishlashi, shuningdek, aqliy, axloqiy, mehnat, estetik tomondan normal tarbiyalanishi uchun yaxshi shart-sharoit yaratadi. Tarbiyachi har bir boladagi o'ziga xos xususiyatlarni yaxshi bilgan holda, bolaga nisbatan qulay talab qo'yadi.
- ◆ Tarbiyachi har bir bolaning kelajakda haqiqiy inson bo'lishiga yordam beradigan sifatlarini va imkoniyatini rivojlantirishi lozim. Maktabgacha tarbiya yoshi davrida tarbiyachining bolaga shaxsiy ta'siri juda katta bo'ladi. Chunki bu davrdagi har bir taassurot bolaning xotirasida bir umrga saqlanib qoladi. Bolani tushuna bilish va uning ma'naviy dunyosiga kira olish tarbiyachidan zo'r kasb tayyorgarligini talab etadi. Bola bilan jonli munosabatda bo'lish – fikrlar manbai, pedagogik yangiliklar, quvonch va tashvishlardirki, busiz tarbiyachining ijodiy mehnatini tasavvur etib bo'lmaydi.

Tarbiyachi bolalarga ta'lim berishni kun davomida amalga oshiradi: ularning bilimlarini boyitadi, madaniy, gigienik, xulq madaniyati, nutqi, sanoq-hisob, harakatlari kabi turli-tuman malaka va ko'nikmalarini shakllantirib boradi. Ammo ta'lim berishda bosh rolni mashg'ulot egallaydi. Mashg'ulotlar bolalar bog'chasida ta'limni tashkil etish shaklidir. U maktabgacha

tarbiya yoshidagi, hamda bolalar uchun majburiydir, unda dastur mazmuni belgilab berilgan. Kun tartibida unga ma'lum o'rin va vaqt ajratilgan. Mashg'ulot tarbiyachi rahbarligida o'tkaziladi, tarbiyachi mashg'ulotlarda bolalarni yangi bilimlardan xabardor qiladi, bolalaregallab olgan bilimlariniesaniqlab mustahkamlaydi. Bolalarning amaliy mashg'ulotlarini tashkil etadi. O'quv materialining mazmuni asta-sekin murakkablashtirilib boriladi. Demak, mashg'ulot bolalarni maktabga tayyorlashda katta ahamiyatga ega. Mashg'ulot vaqti bolalarda irodani, diqqatni jalb eta olish kabi qobiliyatlar rivojlanadi. Ayniqsa, bolalarga bilim berishni jamoa usulida olib borish katta ahamiyatga birgalikdagi faoliyatda bolalar bir-birlariga faol ta'sir etishadi, o'z tashabbusi, topag'onligini namoyon qilish imkoniyati tug'iladi. Bolalar ishiga zo'r berishni talab etuvchi vazifa qo'yilganda birgalikda qayg'urishadi, jamoatchilik hissi shakllanadi

Har bir yosh guruhidagi bolalar, o'z tarbiyachilari bilan maishiy-xo'jalik, mehnat, o'yin faoliyatida muloqotda bo'ladilar. Tarbiyachi

bolalar o'yinini tashkil etadi, badiiy asarlarni o'qib beradi yoki hikoya qiladi. Mana shu jarayonda tarbiyachi nutqining yaxshi tomonlari ham, nuqsonlari ham yaqqol namoyon bo'ladi va bu xususiyatlar tarbiyalanuvchilar nutqida o'z aksini topadi. Demak, bolalar bog'chasi tarbiyalanuvchilarining nutq xususiyatlari to'laligicha tarbiyachi nutqiga bog'liq. Doimo bolalarning diqqat markazida bo'lgan tarbiyachining nutqi bolalar uchun madaniy nutq namunasi hisoblanadi. Tarbiyachi har doim o'z nutqiga tanqidiy nuqtayi nazardan qarashi, agar nutqida biror kamchilikni sezsa, uni darhol bartaraf etishga harakat qilishi lozim.

4.4. JIHOZ VA USKUNALAR. XIZMATLARNI TASHKIL QILISH JARAYONI

Bolalar bog'chasini tashkil qilish uchun birinchi navbatda joy masalasi hal qilinadi: eng qulay variant – gavjum ko'chalardan uzoqda, o'z hovlisi bo'lgan alohida bino. Ko'p qavatli uyda biznes o'chayotganda, aholining fikrlarini oldindan bilib oling.

Binolarga qo'yiladigan talablar

Davlat standartlariga muvofiq, har bir bola uchun maydonning minimal hajmi 2 kvadrat metrni tashkil qiladi. Shuning uchun, guruhlarining hajmi haqida oldindan o'ylab ko'ring.

Bolalar bog'chasining qonuniy ishlashi uchun siz SES va yong'in xizmati tomonidan tekshiruvdan o'tishingiz kerak. Binoning bolalar bog'chasi uchun qanchalik mos kelishini ekspertizadan o'tkazishingiz va komissiya xulosasini olishingiz kerak.

Yana bir majburiy element – axlatni olib tashlash, zararkunandalarga qarshi kurash va kir yuvish xizmatlari uchun shartnomalar mavjudligi.

Bolalar bog'chasini ochish uchun quyidagi jihozlar kerak bo'ladi:

- ◆ mebellar (shkaflar, beshiklar, stellar)
- ◆ o'yinchoqlar;
- ◆ choyshablar;
- ◆ uy kimyoviy moddalar;
- ◆ tibbiy birinchi yordam to'plami;
- ◆ doska yoki smartboard
- ◆ palto uchun tokchalar, kublar yoki shkaflar
- ◆ alifbo va raqamlar bo'yicha bosma nashrlar
- ◆ mavsumiy tasvirlangan lug'at so'zlari
- ◆ rangli qog'oz
- ◆ bolalar bog'chasida yozish uchun chiziqli qog'oz
- ◆ markerlar
- ◆ rangli qalamlar
- ◆ hidli markerlar
- ◆ stikerlar
- ◆ yelim tayoqchalar
- ◆ markalar
- ◆ bolalar uchun mos jurnallar
- ◆ bo'sh daftarlar
- ◆ rangli qalamlar
- ◆ o'qish markazi
- ◆ guruh ish stollari va stullar

5. INFRASTRUKTURA

5.1. INFRASTRUKTURA

Loyihani amalga oshirish uchun maqbul joydan bino ijaraga olinadi. Ammo hududda jihozlar va bolalar o'yin maydonchasi joylashishi uchun binoni moslashtirish zarur bo'ladi.

Ushbu loyihani amalga oshirish uchun binolar va joy tanlash alohida e'tibor talab qiladi. Xususiyl bolalar bog'chasi tashkil etish atrof-muhitga salbiyl ta'sir ko'rsatmaydi. Ammo ushbu bolalar bog'chasi joylashgan hudud shahar ichida joylashishi maqsadga muvofiqdir.

6. MARKETING KONSEPSIYASI

6.1. MARKETING KONSEPSIYASI

Zamonaviy dunyoda loyiha faqat iste'molchilarning talablarini e'tiborsiz qoldirmasa, muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Talablarni tadqiq qilish va mijozlarning maksimal talablarini qondirish samaradorligini oshirish uchun yangi mijozlarni qo'lga kiritishni, hamda mavjud mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatishni, mahsulot yetkazib berishni davom ettirmoqchi bo'lgan tadbirkor, ular haqiqatan ham nimani xohlashlarini va ularga nima kerakligini bilishi kerak.

Bozorni segmentatsiya qilish turli xil obyektlar bo'yicha amalga oshiriladi, ammo marketingda eng katta e'tibor iste'molchilarning xohishlariga qaratiladi. Shu bilan iste'molchilar tashkilotning marketing harakatlariga turli xil qarashlari bo'yicha bozorni segmentatsiya qilishi kerak bo'ladi.

Bozor segmenti – o'xshash afzalliklarga ega bo'lgan, bir xil xususiyatlarga xos va marketing takliflariga bir xil javob beradigan iste'molchilar majmui.

Taklif tuzilmasidan kelib chiqib, bozorning quyidagi makrosegmentlarini ajratish kerak:

- **iste'mol bozori**
- **sanoat bozori.**

Iste'mol bozori. Bizning ushbu segmentdagi iste'molchilarimiz respublikaning turli yoshdagi, har xil daromad darajasi va oilaviy ahvoli turlicha bulgan barcha aholisidir.

O'zbekiston aholisi soni bo'yicha MDH mamlakatlari orasida Rossiyadan keyin ikkinchi o'rinda turadi. BMT Aholishunoslik jamg'armasining jahon reytingida respublika 41-o'rinni egallaydi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining

ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekiston Respublikasining doimiy aholisi 2024-yil 22-aprel holatiga 37 milliondan ortiq kishini tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, aholi daromadlari o'sishda davom etmoqda.

O'zbekiston bozorida raqobatchi bo'lgan ko'plab mahalliy xususiy bog'chalari faoliyat ko'rsatmoqda. Ammo tashkil etilayotgan bolalar bog'chalari yo'nalishlari ushbu bog'cha joylashgan hududdagi aholining qanday ijtimoiy qatlamga mansubligini inobatga olgan holda tashkil etiladi.

Ushbu loyiha doirasida loyiha tashabbuskori aholining o'rta qatlamini hisobga olgan holda shart-sharoitlarga moslashishi zarur.

7. XIZMAT KO'RSATISH REJASI

7.1. XIZMAT KO'RSATISH REJASI

Loyihani samarali amalga oshirish uchun loyiha tashabbuskori quyidagi tadbirlarni amalga oshirishi lozim bo'ladi:

1. Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish;
2. Loyiha texnik-iqtisodiy asoslarini, moliyaviy hisob-kitoblarini va marketing strategiyalarini ishlab chiqish;
3. Loyiha tashabbuskori yuridik shaxs sifatida tashkilotini davlat ro'yxatidan o'tkazish;
4. Uskunalar yetkazib beruvchi, uskunalarni o'rnatuvchi, xom-ashyo va boshqa mol yetkazib beruvchi tashkilotlar bilan shartnomalar tuzish;
5. Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish va moliyalashtirish manbalarini aniqlash;
6. Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va bankka taqdim etish;
7. Bank tomonidan moliyalashtirishning ochilishi;
8. Xizmat ko'rsatish binosi ta'mirini yakunlash, uskunalarni o'rnatish, xom-ashyolarni qabul qilib olish;
9. Xizmat ko'rsatishni boshlash;

Loyiha tashabbuskori loyihani amalga oshirishning birinchi yilidan 90% dan xizmat ko'rsatish quvvatlarini bosqichma-bosqich o'zlashtirishni va loyihani amalga oshirishning beshinch yiliga kelib xizmat ko'rsatish quvvatini kamida 100% gacha yetkazishni rejalashtirishi zarur.

Yillar bo'yicha quvvatlarni o'zlashtirish koeffitsiyenti:

Ko'rsatkichlar	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil
Quvvat o'zlashtirilishi % da	95%	95%	95%	100%	100%

8. HR REJASI

8.1. HR REJASI

Loyiha tashabbuskori har bir xodim loyihaning muvaffaqiyatiga to'liq hissa qo'shishi va shu bilan birga o'zining professional, shaxsiy o'sishi va ijtimoiy himoyalangan bo'lishi uchun barcha zarur amallarni bajarishi lozim. Mehnat haqi adolatli bo'lishiga va xodim hamda loyiha tashabbuskori o'rtasidagi munosabatlarning sheriklik tamoyillarini aks ettirishiga intilishi kerak.

Ushbu loyihada asosiy ishlovchi xodimlarning soni - 5 kishini, shu jumladan ma'muriy va boshqaruv xodimlari - 1 kishini, ishchi xodimlar - 4 kishini tashkil qiladi.

Loyiha tashabbuskori bolalarga hozirgi paytdagi eng dolzarb bo'lgan fanlarni yanada chuqurroq o'rgatish maqsadida malakali pedagog tarbiyachilarni shartnoma asosida jalb qilishi maqsadga muvofiq.

(ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Bog'cha					
Tarbiyachi	2	1 500	3 000	360	3 360
Oshpaz	1	1 500	1 500	180	1 680
Qorovul	1	1 200	1 200	144	1 344
Jami	4		5 700	684	6 384
JAMI YILIGA	5		104 400	12 528	116 928

9. MOLIYAVIY REJA

9.1. MOLYAVIY REJA

Loyihani amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vaqt (uni moliyalashtirishdan tortib, kredit va foizlarni to'lash bilan amalda yakunlashgacha) 5 yilni tashkil etadi.

Kredit mablag'larini jalb qilish bo'yicha tashkiliy tadbirlarni o'tkazish, shartnomalarni rasmiylashtirish uchun yana 1 oy kerak bo'ladi.

Shunday qilib, loyihaning umumiy davomiyligi 5 yilni tashkil etadi, bu yerda birinchi 12 oy investitsion davr hisoblanadi.

Ushbu loyihani o'z mablag'lari va jalb qilinadigan kredit mablag'lari hisobidan moliyalashtirish zarur.

Loyiha qiymati (byudjet) 220 mln. so'mni (shundan 150 mln. so'mi kredit mablag'lari hisobidan) tashkil etadi.

Loyiha qiymati, shuningdek, butun loyiha bo'yicha xarajatlar tarkibi ilovalarda keltirilgan.

(ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'lari		
Asosiy vositalar	23 000	10,5%
Moliyaviy xarajatlar	47 000	21,5%
Jami o'z mablag'lari	70 000	32%
Bank krediti		
Kredit summasi	150 000	68%
Jami moliyalashtirish manbalari	220 000	100%

9.1. LOYIHANI AMALGA OSHIRISH UCHUN OLINADIGAN KREDIT SHARTLARI

Ushbu loyihani moliyalashtirish uchun kredit olish, bank orqali quyidagi shartlar asosida amalga oshiriladi:

- kreditning qaytarish muddati - 5 yil;
- yillik foiz stavkasi - 18%;
- imtiyozli davr - 12 oy;
- kredit bo'yicha asosiy qarzni to'lash davriyligi - qaytarish jadvaliga muvofiq.

9.2. LOYIHANI MOLIYALASHTIRISH: MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMI VA MANBALARI

Loyiha kredit mablag'lari va o'z mablag'lari hisobidan xususiy bolalar bog'chasi tashkil etish uchun moliyalashtiriladi.

Kredit mablag'larining (ulardan foydalanilgan taqdirda) o'zini-o'zi qoplashi va o'z vaqtida qaytarilishini hisobga olgan holda iqtisodiy samaradorlikni baholashda:

- ♦ loyiha tashabbuskori daromadlarni va zararlarni hisoblashda soliqlar va boshqa ajratmalarni ularni qo'llash bo'limlari bo'yicha hisobga olishi;
- ♦ loyihani amalga oshirishdan kutilayotgan foydani, pul oqimini ishlab chiqarish va sotish rejasiga muvofiq hisoblashi;
- ♦ foyda va zararlar to'g'risidagi hisobotni tuzishda loyiha tashabbuskori qanday soliq to'lovchisi ekanligini hisobga olishi zarur.

(ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lari manbaasi	
					Bank krediti	O'z mablag'lari
1. Uskuna va jihozlar						
Bolalar yotog'i	dona	25	800	20 000	20 000	-
Choyshablar	dona	50	300	15 000	15 000	-
Oshxona anjomlari	to'plam	2	4 000	8 000	8 000	-
Sport anjomlari	to'plam	2	4 000	8 000	8 000	-
Shkaf	dona	25	400	10 000	10 000	-
Stol va stullar (to'plam)	dona	25	500	12 500	12 500	-
O'yinchoqlar	to'plam	4	250	1 000	1 000	
Elektr plita	dona	2	1 500	3 000	3 000	
Mikroto'lqinli pech	dona	1	1 500	1 500	1 500	-
Televizor (55")	dona	1	4 000	4 000	4 000	-
Videokuzatuv moslamalar to'plami	dona	1	3 000	3 000	3 000	-
Kompyuter	dona	10	2 100	21 000	21 000	-
Muzlatkich	dona	2	4 000	8 000	8 000	-
Interaktiv panel	dona	1	15 000	15 000	15 000	
Hovli uchun basseyn	dona	1	3 000	3 000		3 000
Hovli uchun o'yin may- donchasi jihozlari to'plami	dona	1	10 000	10 000	10 000	-
Bolalar uchun kitoblar	dona	100	50	5 000	5 000	-
O'quv qurollari to'plami	dona	100	50	5 000	5 000	-
2. Qurilish montaj ishlari						
Bog'cha hududining qurilish montaj ishlari	m²	100	200	20 000		20 000
Jami				173 000	150 000	23 000
Jami investitsiyalar				173 000		

10. XULOSALAR

10.1. XULOSALAR

1. **116 mln. so'm**lik mehnatga haq to'lash fondi bilan 5 ta ish o'rni tashkil etiladi.

2. Xizmat ko'rsatish hajmi yiliga o'rtacha **436 mln. so'm**ga yetkaziladi.

3. Investitsiya davrining oxirida barcha majburiyatlar qaytarilgandan so'ng korxona ixtiyorida **264 mln. so'm** ekvivalentidagi pul mablag'lari qoladi, bu esa xizmat ko'rsatishni yanada modernizatsiya qilish va mahsulot turini kengaytirish imkonini beradi.

4. Yillik rentabellik ko'rsatkichlari ijobiy va yuqori. 5 yildan so'ng tashkilot **2,1 mlrd. so'm**dan yuqori daromad ko'radi.

5. Mutlaq likvidlik koeffitsiyenti (to'lov qobiliyati) faoliyatning 1-yilida **3,8** ni, 5-yilda esa **11,2** ni tashkil etadi.

6. O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanganlik koeffitsiyenti 1-yil faoliyat uchun **-0,3** ni tashkil qiladi, 5-yil esa bu ko'rsatkich **0,9** ga teng bo'ladi. Bu 5-yil faoliyat uchun xo'jalik o'zini o'zi aylanma mablag'lari bilan **90%** ta'minlaydi degan ma'noni anglatadi.

7. Loyihaning rentabelligi foyda bilan bir xil tendensiyaga ega. Mahalliy sharoitlar uchun loyiha rentabelligi juda yuqori. Agar aktivlarning rentabelligi faoliyatning 1-yilida **12%**, 5-yilda **22%** ni tashkil qilsa, sotish rentabelligi 1-yilda **8%** ni, 5-yilda esa **17%** ni tashkil qiladi.

8. Faoliyatning 1-yilida xarajatlar ulushi **82,0%** ni, 5-yilida esa **78,0%** ni tashkil etadi. Bu shuni anglatadiki, faoliyatning 1-yilida har bir ishlab topilgan 1000 so'm uchun xarajatlar 820 so'mni,

daromadlar 180 so'mni, 5-yilda esa xarajatlar 780 so'mni, daromadlar esa 220 so'mni tashkil etadi.

9. IRR (ichki daromadlik normasi) **45,41%** ni tashkil qiladi.

10. NPV (toza diskontlangan daromad) **222,6 mln. so'mni** tashkil etadi.

11. O'z-o'zini qoplash muddati, diskontsiz **1 yil 10 oy**, 10% diskontni hisobga olgan holda **2 yil 2 oy**.

12. Zararsiz ishlash nuqtasi **41,0%**.

Umuman olganda, mazkur loyiha doirasida o'tkazilgan tadqiqotlar loyiha tashabbuskorining mukammal moliyaviy holatga va ijobiy tendensiyaga erishishini ko'rsatmoqda.

Ushbu xulosa loyihaning investitsion jozibadorligini ko'rsatadi.

11. LOYIHANING HISOB-KITOB QISMI

1-jadval

Loyihaning boshlang'ich va yakuniy ko'rsatkichlari (ming so'mda)

Loyiha nomi	Bolalar bog'chasi tashkil etish loyihasi
Loyiha ma'lumotlari	
Ishlab chiqarish	Bolalar bog'chasi
Loyihaning umumiy qiymati	220 000
O'z mablag'lari	70 000
Bank krediti	150 000
Loyiha ishlab chiqilgan sana	16.08.2024 yil
Kredit oluvchi	Loyiha tashabbuskori
Kredit oluvchi manzili	O'zbekiston Respublikasi
Bisnes reja uchun mas'ul shaxs	
Telefon	+998 93 183 22 88
Dollar kursi	12 700

2-jadval

Loyihaning boshlang'ich qiymati (ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Bolalar bog'chasi jihozlari to'plami	130 000	130 000	100%		0%
Hovli uchun basseyn	3 000		0%	3 000	100%
Hovli uchun o'yin maydonchasi jihozlari to'plami	10 000	10 000	100%		0%
Bolalar uchun kitoblar	5 000	5 000	100%		0%
O'quv qurollari to'plami	5 000	5 000	100%		0%
Bog'cha hududini qurilish montaj ishlari	20 000		0%	20 000	100%
Jami asosiy vositalar	173 000	150 000	87%	23 000	13%
Bog'cha ochish uchun ruxsatnomalar olish	20 000		0%	20 000	100%
Aylanma mablag'lar	15 750		0%	15 750	100%
Investitsiyon davrdagi kredit foizlari	11 250		0%	11 250	100%
Jami	220 000	150 000	68%	70 000	32%

3-jadval

Asosiy vositalar va inventarlarni sotib olish uchun mablag'larni taqsimlash (ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lar manbaasi	
					Bank kredit	O'z mablag'lar
1. Uskuna va jihozlar						
Bolalar yotog'i	dona	25	800	20 000	20 000	-
Choyshablar	dona	50	300	15 000	15 000	-
Oshxona anjomlari	to'plam	2	4 000	8 000	8 000	-
Sport anjomlari	to'plam	2	4 000	8 000	8 000	-
Shkaf	dona	25	400	10 000	10 000	-
Stol va stullar (to'plam)	dona	25	500	12 500	12 500	-
O'yinchoqlar	to'plam	4	250	1 000	1 000	
Elektr plita	dona	2	1 500	3 000	3 000	
Mikroto'qinli pech	dona	1	1 500	1 500	1 500	-
Televizor (55")	dona	1	4 000	4 000	4 000	-
Videokuzatuv moslamalar to'plami	dona	1	3 000	3 000	3 000	-
Kompyuter	dona	10	2 100	21 000	21 000	-
Muzlatkich	dona	2	4 000	8 000	8 000	-
Interaktiv panel	dona	1	15 000	15 000	15 000	
Hovli uchun basseyn	dona	1	3 000	3 000		3 000
Hovli uchun o'yin may- donchasi jihozlari to'plami	dona	1	10 000	10 000	10 000	-
Bolalar uchun kitoblar	dona	100	50	5 000	5 000	-
O'quv qurollari to'plami	dona	100	50	5 000	5 000	-
2. Qurilish montaj ishlari						
Bog'cha hududining qurilish montaj ishlari	m²	100	200	20 000		20 000
Jami				173 000	150 000	23 000
Jami investitsiyalar				173 000		

4-jadval

Xizmat ko'rsatish rejasi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	O'lchov birligi	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	Jami
Bir nafar bola uchun (bir oyda)	dona	285	285	285	300	300	1 455
Jami		285	285	285	300	300	1 455

5-jadval

Ishlab chiqarish prognozi parametrlari (ming so'mda)

Mahsulot turi	O'lchov birligi	Xizmat ko'rsatish xajmi				
		1 - yil			2 - yil	
		95%	Quvvatda		95%	Quvvatda
		Soni	Narxi	Summasi	Soni	Summasi
Bolalar bog'chasi				427 500		427 500
Jumladan						
Bir nafar bola uchun (bir oyda)	dona	285	1 500	427 500	285	427 500

6-jadval

Xizmat sotilishi rejasi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	Jami
Bir nafar bola uchun (bir oyda)	427 500	427 500	427 500	450 000	450 000	2 182 500
Jami	427 500	427 500	427 500	450 000	450 000	2 182 500

3 - yil		4 - yil		5 - yil	
95%	Quvvatda	100%	Quvvatda	100%	Quvvatda
Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi
	427 500		450 000		450 000
285	427 500	300	450 000	300	450 000

7-jadval

Xizmat ko'rsatish tannarxini hisoblash (ming so'mda)

Nº	Nomi	O'lchov birligi	Narxi
1	Ovqatlanirish	mahal	12
2	Ingliz tili o'qituvchisi	ming so'm	2 000
3	Logoped	ming so'm	1 500
3	Ijtimoiy to'lov (12%)	ming so'm	12,00%
4	Elektr energiyasi	kVt*soat	0,90
5	Suv	m3	3,00
6	Tabiiy gaz	m3	1,5
7	Boshqa ishlab chiqarish xarajatlari	ming so'm	
8	Umumiy tannarx		
9	Boshqa adminstrativ xarajatlar	ming so'm	
10	Jami tannarx		
11	Soliq to'lashdan oldingi foyda	ming so'm	
12	Aylanmadan soliq	ming so'm	4%
13	Sof foyda	ming so'm	
14	O'quv kursi narxi	ming so'm	
15	Tarbiya oladigan bolalar soni	dona	
16	Bir oyda ish kuni soni	kun	
17	Bir yilda ish kuni soni	kun	
18	Bir yilda to'lovlar soni	dona	
19	Sotish hajmi	ming so'm	
20	Umumiy savdodagi ulush	%	

Bir nafar bola uchun (bir oyda)		Jami	
Soni	Summasi	Soni	Summasi
66,0	792,00	264	3 168
	80,00	12	24 000
	60,00	12	18 000
	16,80	12	202
	18,0	6 000	5 400
	30,00	3 000	9 000
	24,00	4 800	7 200
	0,48		216 158
	1 021,28		283 128
	0,15		67 920
	1 021,43		351 048
	478,6		98 952
-	60		18 000
-	418,6		80 952
	1 500	-	450 000
	25		
	22		
	264		
	300		
	450 000		
	100%		18%

8-jadval

Shartli-doimiy harajatlar (ming so'mda)

Nº	Nomlanishi
Tashkilot bo'yicha jami	
1	Boshqaruv xarajatlari
1.1	Texnik vositalar, orgtexnika va boshqa texnik boshqaruv vositalarini saqlash va ularga xizmat ko'rsatish
1.2	Mobil aloqa, shu jumladan internet xizmatlari
1.3	Ma'muriy maqsadlardagi asosiy vositalarni saqlash va ta'mirlash
1.4	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan
1.5	Boshqa xarajatlar
2	O'quv markaz xarajatlari
2.1	Asboblari, moslamalar va boshqa mehnat vositalari va buyumlari
2.2	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan
2.3	Bino va hovli ijarasi
2.4	Xodimlarning meditsina ko'rigidan o'tkazish
2.5	Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar amortizatsiyasi
2.6	Texnologik jarayonda ishlatiladigan uskunalari, asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarni ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish shu jumladan ehtiyot va butlovchi qismlar).
2.7	Boshqa xarajatlar
3	Marketing xarajatlari
3.1	Reklama
3.2	Xodimlarning ish haqi ajratmalari bilan
3.3	Boshqa xarajatlar

O'lchov birligi	Soni (yillik)	Narxi	Yillik xarajatlar
			284 078,0
		4 160,0	49 920,0
ming so'm	12,0	100,0	1 200,0
ming so'm	12,0	100,0	1 200,0
ming so'm	12,0	100,0	1 200,0
ming so'm	12,0	3 360,0	40 320
ming so'm	12,0	500,0	6 000
		16 579,8	216 158,0
ming so'm	12,0	500,0	6 000,0
ming so'm	12,0	6 384,0	76 608
ming so'm	15,0	6 000,0	90 000
ming so'm	8,0	200,0	1 600
ming so'm	12,0	1 995,8	23 950
ming so'm	12,0	1 000,0	12 000
ming so'm	12,0	500,0	6 000
		1 500,0	18 000,0
ming so'm	12,0	1 000,0	12 000
ming so'm	12,0	0,0	-
ming so'm	12,0	500,0	6 000

9-jadval

Shtat jadvali (ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Bog'cha					
Tarbiyachi	2	1 500	3 000	360	3 360
Oshpaz	1	1 500	1 500	180	1 680
Qorovul	1	1 200	1 200	144	1 344
Jami	4		5 700	684	6 384
JAMI YILIGA	5		104 400	12 528	116 928

10-jadval

NPV, IRR va loyiha o'zini-o'zi qoplash muddati (ming so'mda)

Davr	Sof daromad	Diskontsiz kummulyativ saldo	10% diskont stavkasida sof daromad PV	10% diskontda kummulyativ saldo
1- yil	133 859	-86 141	121 690	-98 310
2- yil	102 671	16 530	84 852	-13 458
3- yil	102 671	119 201	77 138	63 680
4- yil	121 027	240 228	82 663	146 344
5- yil	122 902	363 131	76 313	222 656
	PV			NPV
10%	442 656			222 656
IRR	45,41%			
Diskontni hisobga olmagan holda o'zini-o'zi qoplash muddati	1 yil 10 oy			
10% diskontni hisobga olgan holda o'zini-o'zi qoplash muddati	2 yil 2 oy			

11-jadval

Kredit qaytarish rejasi (ming so'mda)

Investitsiya davri	12	oy
Foiz stavkasi	18	
Muddati	5	yil
Imtiyozli davr	12	oy
Investitsiya miqdori	150 000	ming so'm

	Qaytarish davri	Kredit qoldig'i	Asosiy qarz qaytarilishi	Hisoblangan foizlar	Jami to'lov
1- yil	1- oy	150 000		2 250	2 250
	2- oy	150 000		2 250	2 250
	3- oy	150 000		2 250	2 250
	4- oy	150 000		2 250	2 250
	5- oy	150 000		2 250	2 250
	6- oy	150 000		2 250	2 250
	7- oy	150 000		2 250	2 250
	8- oy	150 000		2 250	2 250
	9- oy	150 000		2 250	2 250
	10- oy	150 000		2 250	2 250
	11- oy	150 000		2 250	2 250
	12- oy	150 000		2 250	2 250
2- yil	1- oy	150 000	3 125	2 250	5 375
	2- oy	146 875	3 125	2 203	5 328
	3- oy	143 750	3 125	2 156	5 281
	4- oy	140 625	3 125	2 109	5 234
	5- oy	137 500	3 125	2 063	5 188
	6- oy	134 375	3 125	2 016	5 141
	7- oy	131 250	3 125	1 969	5 094
	8- oy	128 125	3 125	1 922	5 047
	9- oy	125 000	3 125	1 875	5 000
	10- oy	121 875	3 125	1 828	4 953
	11- oy	118 750	3 125	1 781	4 906
	12- oy	115 625	3 125	1 734	4 859

BOLALAR BOG'CHASINI OCHISH LOYIHASI

3- yil	1- oy	112 500	3 125	1 688	4 813
	2- oy	109 375	3 125	1 641	4 766
	3- oy	106 250	3 125	1 594	4 719
	4- oy	103 125	3 125	1 547	4 672
	5- oy	100 000	3 125	1 500	4 625
	6- oy	96 875	3 125	1 453	4 578
	7- oy	93 750	3 125	1 406	4 531
	8- oy	90 625	3 125	1 359	4 484
	9- oy	87 500	3 125	1 313	4 438
	10- oy	84 375	3 125	1 266	4 391
	11- oy	81 250	3 125	1 219	4 344
	12- oy	78 125	3 125	1 172	4 297
4- yil	1- oy	75 000	3 125	1 125	4 250
	2- oy	71 875	3 125	1 078	4 203
	3- oy	68 750	3 125	1 031	4 156
	4- oy	65 625	3 125	984	4 109
	5- oy	62 500	3 125	938	4 063
	6- oy	59 375	3 125	891	4 016
	7- oy	56 250	3 125	844	3 969
	8- oy	53 125	3 125	797	3 922
	9- oy	50 000	3 125	750	3 875
	10- oy	46 875	3 125	703	3 828
	11- oy	43 750	3 125	656	3 781
	12- oy	40 625	3 125	609	3 734
5- yil	1- oy	37 500	3 125	563	3 688
	2- oy	34 375	3 125	516	3 641
	3- oy	31 250	3 125	469	3 594
	4- oy	28 125	3 125	422	3 547
	5- oy	25 000	3 125	375	3 500
	6- oy	21 875	3 125	328	3 453
	7- oy	18 750	3 125	281	3 406
	8- oy	15 625	3 125	234	3 359
	9- oy	12 500	3 125	188	3 313
	10- oy	9 375	3 125	141	3 266
	11- oy	6 250	3 125	94	3 219
	12- oy	3 125	3 125	47	3 172
Jami			150 000	82 125	232 125

12-jadval

Jami xarajatlar (ming so'mda)

Xarajatlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	Jami
	95%	95%	95%	100%	100%	
Ishlab chiqarish tannarxi	280 859	280 859	280 859	283 128	283 128	1 408 833
Jumladan						
Xom-ashyo va materiallar	43 101	43 101	43 101	45 370	45 370	220 043
Muhandislik ta'minoti	21 600	21 600	21 600	21 600	21 600	108 000
Ishlab chiqarish xarajatlari	216 158	216 158	216 158	216 158	216 158	1 080 790
Shu jumladan amortizatsiya	23 950	23 950	23 950	23 950	23 950	119 750
Boshqa xarajatlar						-
Davr xarajatlari	67 920	67 920	67 920	67 920	67 920	339 600
Boshqaruv xarajatlari	49 920	49 920	49 920	49 920	49 920	249 600
Shu jumladan amortizatsiya		-	-	-	-	-
Marketing xarajatlari	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	90 000
Moliyaviy xarajatlar						
Kredit foizlari	27 000	23 906	17 156	10 406	3 656	82 125
Jami xarajatlar	375 779	372 685	365 935	361 454	354 704	1 830 558

13-jadval

Amortizatsiya hisobi (ming so'mda)

Asosiy vositalarning nomi	Bank krediti hisobidan	O'z mablag'lari hisobidan	Amortizatsiya stavkasi
1. Uskuna va jihozlar			
Bolalar yotog'i	20 000	-	15%
Choyshablar	15 000	-	15%
Oshxona anjomlari	8 000	-	15%
Sport anjomlari	8 000	-	15%
Shkaf	10 000	-	15%
Stol va stullar (to'plam)	12 500	-	15%
O'yinchoqlar	1 000	-	15%
Elektr plita	3 000	-	15%
Mikroto'lqinli pech	1 500	-	15%
Televizor (55")	4 000	-	15%
Videokuzatuv moslamalar to'plami	3 000	-	15%
Kompyuter	21 000	-	15%
Muzlatkich	8 000	-	15%
Interaktiv panel	15 000	-	15%
Hovli uchun basseyn		3 000	15%
Hovli uchun o'yin maydonchasi jihozlari to'plami	10 000	-	15%
Bolalar uchun kitoblar	5 000	-	15%
O'quv qurollari to'plami	5 000	-	15%
Bog'cha hududini qurilish montaj ishlari		20 000	5%
Jami	150 000	23 000	

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	Jami
Amortizatsiya xarajatlari	23 950	23 950	23 950	23 950	23 950	119 750

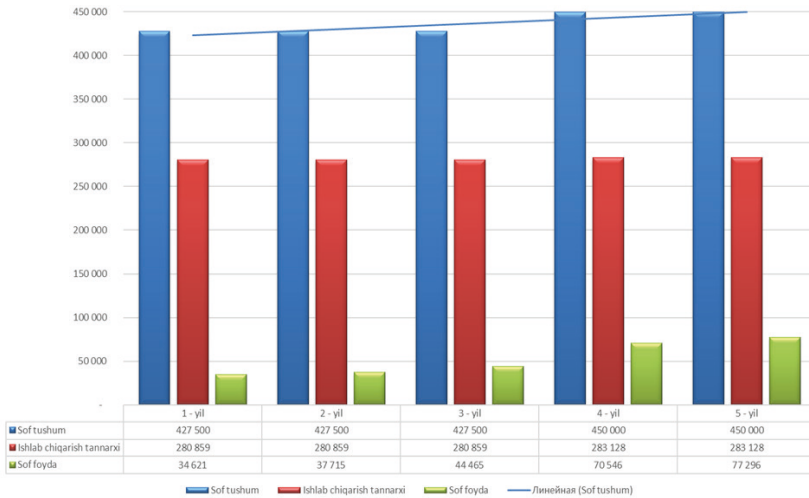

14 -jadval

Moliyaviy natijalar to'g'risida hisobot (ming so'mda)

Ko'rsat-kichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	Jami
Sof tushum	427 500	427 500	427 500	450 000	450 000	2 182 500
Ishlab chiqarish tannarxi	280 859	280 859	280 859	283 128	283 128	1 408 833
Yalpi foyda	146 641	146 641	146 641	166 872	166 872	773 667
Davr xarajatlari						
Boshqaruv xarajatlari	49 920	49 920	49 920	49 920	49 920	249 600
Marketing xarajatlari	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000	90 000
Operatsion foyda	78 721	78 721	78 721	98 952	98 952	434 067
Moliyaviy xarajatlar						
Asosiy qarz						
Soliqlar to'langunga qadar foyda	51 721	54 815	61 565	88 546	95 296	351 942
Aylanmadan soliq	17 100	17 100	17 100	18 000	18 000	87 300
Sof foyda	34 621	37 715	44 465	70 546	77 296	264 642

Moliyaviy ko'rsatkichlar (ming so'mda)

15-jadval

Moliyaviy reja (ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'lari		
Asosiy vositalar	23 000	10,5%
Moliyaviy xarajatlar	47 000	21,5%
Jami o'z mablag'lari	70 000	32%
Bank krediti		
Kredit summasi	150 000	68%
Jami moliyalashtirish manbalari	220 000	100%

16-jadval

Ishchi kapital (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	Kirim davri	Aylanma koeffitsiyenti
Sotish	30 kun	12
Xom-ashyo va materiallarni sotib olish	30 kun	12

Ko'rsatkichlar	0-davr	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	Jami
Sof foyda		427 500	427 500	427 500	450 000	450 000	2 182 500
Ishlab chiqarish tannarxi		280 859	280 859	280 859	283 128	283 128	1 408 833
Jumladan						-	
Xom-ashyo va materiallar	-	3 592	3 592	3 592	3 781	3 781	18 337
Pul mablag'lari	47 000				-		
Debitor qarzdorlik		35 625	35 625	35 625	37 500	37 500	181 875
Kreditor qarzdorlik		23 405	23 405	23 405	23 594	23 594	117 403
Sof aylanma mablag'lar	47 000	15 812	15 812	15 812	17 687	17 687	
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 31 188	-	-	1 875	-	

17-jadval

Kutilayotgan Balans (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil
Kummulyativ pul tushumi	89 759	113 924	144 838	199 959	263 706
Debitor qarzdorlik	35 625	35 625	35 625	37 500	37 500
TMZ	3 592	3 592	3 592	3 781	3 781
Joriy aktivlar	128 976	153 140	184 055	241 240	304 986
Asosiy vositalar	173 000	173 000	173 000	173 000	173 000
Amortizatsiya	23 950	23 950	23 950	23 950	23 950
Kummulyativ amortizatsiya	23 950	47 900	71 850	95 800	119 750
Asosiy vositalar balans qiymati	149 050	125 100	101 150	77 200	53 250
Jami aktivlar	278 026	278 240	285 205	318 440	358 236
Kreditor qarzdorlik	23 405	23 405	23 405	23 594	23 594
O'z mablag'lari	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Uzoq muddatli kreditlar	150 000	112 500	75 000	37 500	-
Taqsimlanmagan foyda	34 621	72 336	116 800	187 346	264 642
Jami passivlar	278 026	278 240	285 205	318 440	358 236

18-jadval

Pul oqimi hisobi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	0- davr	1 - yil	2 - yil
Sof tushum		427 500	427 500
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 31 188	-
Sotishdan tushgan pul		458 688	427 500
Ishlab chiqarish tannarxi		256 909	256 909
Yalpi tushum		201 779	170 591
Davr xarajatlari		67 920	67 920
Operatsion pul oqimi (A)		133 859	102 671
O'z mablag'lari	70 000		
Investitsiya qo'yilmalari		220 000	
Asosiy qarz (C)		-	37 500
Foizlar (B)		27 000	23 906
Aylanmadan soliq (D)		17 100	17 100
Sof pul tushumi	220 000	89 759	24 165
Kummulyativ pul tushumi	220 000	89 759	113 924
Qarzni qoplash koeffitsiyenti (A-D)/(B+C)		4,3	1,4

3 - yil	4 - yil	5 - yil	Jami
427 500	450 000	450 000	2 182 500
-	1 875	-	- 29 313
427 500	448 125	450 000	2 211 813
256 909	259 178	259 178	1 289 083
170 591	188 947	190 822	922 731
67 920	67 920	67 920	339 600
102 671	121 027	122 902	583 131
			70 000
			220 000
37 500	37 500	37 500	150 000
17 156	10 406	3 656	82 125
17 100	18 000	18 000	51 300
30 915	55 121	63 746	144 838
144 838	199 959	263 706	299 706
1,6	2,2	2,5	2,3

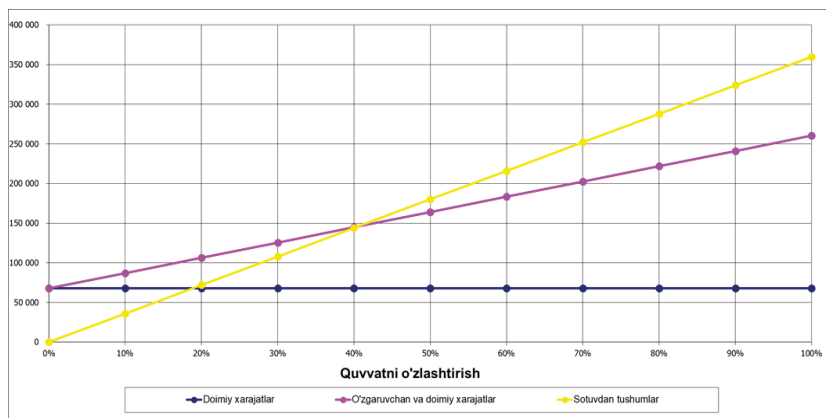

19-jadval

Zararsiz ishlash nuqtasi 41% (ming so'mda)

Amalga oshirish rejasini o'zlashtirish	Doimiy xarajatlar	O'zgaruvchan xarajatlar	O'zgaruvchan va doimiy xarajatlar	Sotuvdan tushumlar
0%	67 920	-	67 920	-
10%	67 920	28 313	96 233	45 000
20%	67 920	56 626	124 546	90 000
30%	67 920	84 938	152 858	135 000
40%	67 920	113 251	181 171	180 000
50%	67 920	141 564	209 484	225 000
60%	67 920	169 877	237 797	270 000
70%	67 920	198 189	266 109	315 000
80%	67 920	226 502	294 422	360 000
90%	67 920	254 815	322 735	405 000
100%	67 920	283 128	351 048	450 000

Quvvatni o'zlashtirish

20-jadval

Rentabellik ko'rsatkichlari

Ko'rsatkichlar		1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil
Sotish rentabelligi	Sof foyda / Sof tushum	8%	9%	10%	16%	17%
Aktivlar rentabelligi	Sof foyda / Jami aktivlar	12%	14%	16%	22%	22%
O'z (aksiyadorlik) kapitalining rentabelligi	Sof foyda / O'z mablag'lari	49%	54%	64%	101%	110%
Xarajatlar rentabelligi	Sof foyda / (Tannarx + Davr xarajatlari)	10%	11%	13%	20%	22%
Aylanmadan tashqari aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Sof qat'iy aktivlar	23%	30%	44%	91%	145%
Aylanma aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Joriy aktivlar	27%	25%	24%	29%	25%

21-jadval

Xarajatlar ulushi

Ko'rsatkich nomi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil
Daromaddagi tannarxning o'rtacha ulushi	0,66	0,66	0,66	0,63	0,63
Daromaddagi davr xarajatlarning ulushi	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15
Daromaddagi barcha xarajatlarning ulushi	0,82	0,82	0,82	0,78	0,78

22-jadval

To'lov qobiliyati va likvidlikni baholash (ming so'mda)

To'lov qobiliyatini baholash						
Agregat	Balans moddasi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil
A1	Yuqori likvid aktivlar	89 759	113 924	144 838	199 959	263 706
P1	Yuqori dolzarb majburiyatlar	23 405	23 405	23 405	23 594	23 594
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	66 354	90 519	121 433	176 365	240 112
A2	Tez sotiladigan aktivlar	35 625	35 625	35 625	37 500	37 500
P2	Qisqa muddatli passivlar	0	0	0	0	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	35 625	35 625	35 625	37 500	37 500
A3	Sekin sotiladigan aktivlar	3 592	3 592	3 592	3 781	3 781
P3	Uzoq muddatli passivlar	150 000	112 500	75 000	37 500	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	-146 408	-108 908	-71 408	-33 719	3 781
A4	Qiyin sotiladigan aktivlar	149 050	125 100	101 150	77 200	53 250
P4	Doimiy passivlar	104 621	142 336	186 800	257 346	334 642
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	44 429	-17 236	-85 650	-180 146	-281 392

Likvidlik koeffitsiyentlar						
N ^o	Koeffitsiyent	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil
1	Absolyut likvidlik (to'lov qobiliyati)	3,8	4,9	6,2	8,5	11,2
2	Vaqtinchalik qamrov (tez likvidlik)	5,4	6,4	7,7	10,1	12,8
3	Qamrov koeffitsiyenti (joriy likvidlik)	5,5	6,5	7,9	10,2	12,9
4	Debitorlik va kreditorlik qarzlarning nisbati	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
5	O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanish koeffitsiyenti Koc	-0,3	0,1	0,5	0,7	0,9

23-jadval

Aktivlarning aylanishi ko'rsatkichlari

Nomi	1 - yil		2- yil	
	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda
Jami kapital aylanma ko'effitsiyenti (<i>Kok</i>)	1,54	234	1,54	234
Joriy aktivlarning aylanish ko'effitsiyenti (<i>Kooa</i>)	3,31	109	2,79	129
Moddiy aylanma aktivlarning aylanma ko'effitsiyenti (zaxira) (<i>Kmoa</i>)	119,02	3	119,02	3
Debitorlik qarzlarning aylanish ko'effitsiyenti (<i>Kod3</i>)	12,00	30	12,00	30
Kreditorlik qarzlarning aylanma ko'effitsiyenti (<i>Kok3</i>)	18,27	20	18,27	20
O'z mablag'larining aylanma ko'effitsiyenti (<i>Kock</i>)	6,11	59	6,11	59

3- yil		4- yil		5- yil	
Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda
1,50	240	1,41	255	1,26	287
2,32	155	1,87	193	1,48	244
119,02	3	119,02	3	119,02	3
12,00	30	12,00	30	12,00	30
18,27	20	19,07	19	19,07	19
6,11	59	6,43	56	6,43	56

24-jadval

Loyihani amalga oshirish kalendar jadvali

N ^o	Loyiha bosqichlari
1	Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish
2	Loyiha hujjatlarini ishlab chiqish: texnik-iqtisodiy asoslash, moliyaviy hisob-kitoblar, marketing tadqiqotlari
3	Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish
4	Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va imzolash
5	Shartnomalar tuzish
6	Bank tomonidan moliyalashtirishning ochilishi
7	Uskunalarni qabul qilib olish
8	Ishga tushirish ishlari
9	Qo'shimcha ruxsatnomalarni olish
10	Xizmat ko'rsatishning boshlanishi

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

[illegible]

[illegible]

BOLALAR BOG'CHASINI OCHISH LOYIHASI

Loyiha g'oyasi muallifi va tashkilotchisi:

Biznesni
Rivojlantirish
Banki

100011, Toshkent shahri,
Shayxontoxur tumani,
Navoiy ko'chasi 18 A-uy

(78) 150-00-55

www.brb.uz

headoffice@brb.uz

[@brb_uzb](https://twitter.com/brb_uzb)

Kichik biznesni
rivojlantirish
jamg'armasi

100053, Toshkent shahri,
Yunusobod tumani,
Bog'ishamol ko'chasi 282-uy

(55) 511-40-00

www.kbrj.uz

info@kbrj.uz

[@biznes_rivojlantirish](https://twitter.com/biznes_rivojlantirish)

LOYIHA BO'YICHA VIDEOQO'LLANMANI
KO'RISH UCHUN SKANER QILING